

Mattias Johansson

Mattias Johansson

Konflikten i Somalia liknar allt mer Irak.

Somalier ser inte Etiopien som befriare

Av MATTIAS JOHANSSON

NAIROBI. En amerikansk u-båt i Indiska Oceanen avfyra i veckan missiler mot ett hus i staden Dhoble i södra Somalia. Det var fjärde gången på ett år USA bombade ett mål i landet för att undanröja terrorister.

Försvarsdepartementet Pentagon har bekräftat att aktionen riktades mot en man vid namn Saleh Ali Saleh Nabhan, men det är oklart om han var bland de fyra dödsoffren. Nabhan tros ha haft del i sprängdåden mot USA:s ambassader i Kenya och Tanzania 1998 och är enligt Washington medlem av al-Qaida.

USA har genomfört sina attacker med samtycke från Somalias president Abdillahi Yusuf och grannländerna. Djibouti, Etiopien och Kenya stödjer USA:s krig mot terrorn i Somalia och är tacksamma för att underrättelsetjänsten CIA hjälper dem med att övervaka gränserna mot landet. President Yusuf tar all hjälp han kan få i kampen mot olika avknoppningar till Somalias muslimska domstolar. Dessa sammanfaller ofta med de grupper USA klassar som terrorister.

Allt fler börjar dock tvivla på al-Qaidas närvaro och eventuella styrka i Somalia. Sant är att åtminstone tre av de tolv muslimska domstolarna haft kontakter med nätverket. Sant är också att de attentat mot amerikanska och israeliska mål som skett i östra Afrika på senare år kan kopplas till personer som finns i Somalia.

Men det är inte trohet mot Usama bin Laden som förenar mixen av muslimska krigare och milis från huvudstaden Mogadishus största klan Hawiye. Ingen betvivlar att det finns individer inom dessa grupper som har bin Laden som förebild, men de olika talesmän som släpps fram hävdar bestämt att de inte har något med al-Qaida att göra.

En som ifrågasätter att terrornätverket opererar från Somalia i någon betydande omfattning är USA:s förre ambassadör till Etiopien David H Shinn. Han menar att det snarare är klan- och sub-klantillhörighet som avgör vilken sida man strider för. Islamisternas framväxt beror främst på att den sekulära övergångsregering som inrättades i Somalia 2004 inte anses kunna upprätthålla ordningen i landet.

Den tillfälliga regeringen backas dessutom upp av ärkefienden Etiopien och de oppositionella är hätska motståndare till att etiopiska soldater finns i landet. Etiopisk militär gick in i Somalia i slutet av 2006 för att mota bort de muslimska domstolarna och låta regeringen återfå makten.

Domstolarna bildades av Mogadishus affärselit som tröttnat på att klanstriderna fick härja fritt. Även om de införde strikta, sharia baserade lagar innebar deras tillkomst att läget i Somalia stabiliserades för första gången sedan 1991. Etiopierna hälsades därför inte som några befriare.

Afrikanska Unionen har lovat sända 8 000 soldater till Somalia för att stävja striderna och fasa ut Etiopiens närvaro. Hittills har bara 1700 ugandiska trupper kommit på plats och de har fullt sjå med att hålla Mogadishus flygplats och hamn öppna. Uppgifterna har inte blivit enklare sedan sammandrabbningarna mellan klanerna blossat upp på nytt.

Somalia har kallats för Afrikas Irak och förutom kopplingen till al-Qaida finns det paralleller till konflikten i Irak. Våldet som riktas mot de etiopiska styrkorna och civilbefolkningen utgörs av självmordsdåd, bilbomber och slumpmässiga granatattacker. En stor mängd vapen och krigsmateriel flödar fritt inom landet, främst genom att Eritrea bistår islamisterna med smugglingshjälp. Det sägs vara lättare att komma över en Kalasjnikov än en karta penicillin i Mogadishu.

Precis som Kurdistan i Irak har Somalia ett område i norr – Somaliland – som eftersträvar självständighet. Somalilands ledare är inriktade på att bilda en egen stat och vill inte delta i några nationella fredssamtal.

Somalia riskerar ånyo att hamna i en ond karusell av krig mellan olika fraktioner, med allt sämre levnadsförhållanden för befolkningen som tragisk följd. FN uppger att 400 000 människor flytt undan stridigheterna i Mogadishu de senaste månaderna. Flertalet av dem lever under extrema förhållanden i provisoriska läger utanför staden.

Unicef gick i februari ut med en appell om förnyat stöd för sitt Somalia-program eftersom 15 000 barn akut riskerade att dö av undernäring. Unicef har tidigare kallat Somalia för den värsta platsen i världen för barn. Utöver det är bara en av fem vuxna somalier läskunnig och var tjugonde födsel i landet leder till moderns död.

Frågan är vad som väntar Somalias sju miljoner invånare som levt i ett nästan laglöst land sedan 1991. Världssamfundet har inte gjort något seriöst försök att få slut på krisen sedan de FN-stödda USA-trupperna retirerade 1994 efter incidenten med 'Black Hawk Down'. EU är största biståndsgivare men har alltså ingen strategi för hur man vill arbeta för att nå fred.

Om inte Etiopien genomför ett tillbakadragande samtidigt som styrkor med stöd av Afrikanska Unionen eller FN sätts in för att dämpa konflikthärdarna kommer troligen ingen långsiktig lösning att kunna nås. Att omvärlden fortsätter backa upp övergångsregeringen, trots dess svaga mandat, får i nuläget ses som det minst dåliga alternativet.

Mattias Johansson arbetar i Kenyas huvudstad Nairobi för FN-projektet Millennium Villages och är kolumnist för Utrikesbloggen.se.

7 mars 2008